

Māsinību studentu profesijas izvēli un attīstību ietekmējošie faktori

Jeļena Kužņecova, Alise Dimitrijeva

Latvijas Universitāte, Rīgas Medicīnas koledža

Ievads. Veselības aprūpē patlaban vērojams medicīnas personāla trūkums, kas īpaši skar tieši nodrošinājumu ar medicīnas māsām. Statistikas dati liecina, ka katru gadu praktizējošo māsu skaits veselības iestādēs sarūk. Būtisks ir jautājums, kuri faktori ietekmē māsu profesijas izvēli un attīstību?

Profesijas izvēle ir komplekss lēmumu pieņemšanas process, ko var ietekmēt dažādi faktori. Ne vienmēr sākotnējie priekšstati par izvēlēto profesiju realizējas. Mācību laikā studentu nodomi, kas saistīti ar turpmāko karjeru, var mainīties. Priekšstats par profesiju veidojas galvenokārt prakses laikā, kad students saskaras ar darba vidi un pienākumiem un notiek studentu socializācija. Liela nozīme ir klīniskajai videi, kurā studentiem notiek mācību prakse, tomēr ir arī citi faktori, kuri ietekmē studentu profesijas izvēli un attīstību.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir veidot zinātniskās literatūras pārskatu par karjeras izvēli un attīstību ietekmējošajiem faktoriem māsinību studentu vidū. Pētījuma metode – zinātniskās literatūras analīze, izmantojot datubāzi *PubMed* un *Ebsco*. Analīzē tika izmantoti pētījumi no 2007. līdz 2017. gadam. Galvenie meklēšanas atslēgvārdi: ietekmējošie faktori, karjeras izvēle, klīniskā prakse, māsa, māsinību studenti.

Rezultāti. Profesijas izvēle ir komplekss daudzfaktoru lēmumu pieņemšanas process, kas balstās uz dažādiem personīgiem, situatīviem un organizatoriskiem faktoriem. Literatūras apskats rāda, ka māsinību studenti savu profesijas izvēli analizē un apzina jau pirms dokumentu iesniegšanas konkrētā izglītības iestādē, balstoties uz personiskās intereses faktoriem un viņu vēlmi palīdzēt citiem, iepriekšējo pieredzi veselības aprūpē, akadēmiskajiem rādītājiem, darba perspektīvām, praktiskajiem faktoriem un faktoriem, kas saistīti ar sociālo ietekmi.

Kā nozīmīgs māsu karjeras attīstību ietekmējošais faktors tiek minēta klīniskā mācību vide. Klīniskā prakse tiek raksturota kā neaizvietoājams māsinību izglītības elements. Klīniskā mācību vide ir vieta, kurā tiek lietotas, izstrādātas un integrētas prasmes, zināšanas un attieksmes, kas apgūtas studiju programmas teorētiskajā daļā. Mācību vide, praktiskā pieredze izvēlētajā jomā studiju laikā un klīnisko darbinieku lomu modeļi var ietekmēt turpmāko māsu profesijas attīstību.

Secinājumi. Izvēloties māsu profesiju, studentiem ir dažādi nodomi un pieņēmumi, starp tiem interese un vēlme rūpēties par cilvēkiem ir vissvarīgākā. Māsu profesijas izvēli un turpmākās karjeras attīstību ietekmē gan studenta nostāja pirms studiju uzsākšanas, gan arī jebkurš notikums studiju laikā. Praktiskā pieredze var ietekmēt māsinību studentu attieksmi pret turpmāko darbavietas izvēli. Identificējot profesijas izvēli ietekmējošos faktorus un strādājot ar atsevišķu faktoru uzlabošanu, ir iespējams panākt lielāka jauno māsu skaita pievienošanu un palikšanu veselības aprūpes nozarē.

Pētījums izstrādāts Latvijas Universitātes Rīgas Medicīnas koledžas iekšējā zinātniskā projekta "Medicīnas studentu klīniskās prakses vietas un studentu turpmākās karjeras attīstības izpēte" ietvaros.